

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo

Vår ref: 137990/1

Deres ref: 200607535-/EMJ

Oslo, 22. Mars 2007

Handlingsplanen mot sosial dumping - tiltak for å sikre ryddigere forhold på inn- og utleiemarkedet og for å effektivisere allmenngjøringsordningen.

NITO – Norges ingeniør- og teknolog organisasjon - viser til departementets høringsbrev datert 22. desember 2006.

1. Generelt

NITO er positivt innstilt til regjeringens innsats mot sosial dumping. NITO er for arbeidsinnvandring i regulerte former. Arbeidstakere fra de nye EU-landene fyller et prekært behov for arbeidskraft i den norske økonomien. Økt konkurranse om lønn- og andre arbeidsvilkår mellom grupper innenfor samme bransjer og yrker utgjør en stor utfordring for det norske arbeidsmarkedsregimet. Tilknytningen til EU/EØS gjør tradisjonell regulering gjennom kollektive avtaler vanskelig. Samtidig bygges nasjonale restriksjoner på arbeidsinnvandring ned. Det er derfor viktig at man i størst mulig grad evner å ta i bruk de virkemidler man har til rådighet innenfor EUs rammeverk for å demme opp for de negative konsekvensene av den økte arbeidskraftsmobiliteten i Europa.

Nærmere om de ulike forslagene:

2. Forslag til endringer i regelverket for inn- og utleie

NITO er mot innleie av arbeidskraft der dette går på bekostning av faste ansettelser og går over lenger perioder. Dette er et prinsipp NITO hevder uavhengig om det er norsk eller utenlandsk arbeidskraft som benyttes. Innleie av arbeidskraft kan aksepteres så lenge det gjelder kortvarige oppgaver eller prosjekter. Samtidig erkjenner NITO at inn- og utleie av personell kan være et viktig virkemiddel for bedriftene, både med hensyn til å ta variasjoner i ordretilgangen, og ikke minst for å kompensere for manglende kompetanse. Men innleie må ikke bli en måte å omgå norske lønns- og arbeidsvilkår på, og bruk av innleid arbeidskraft skal som hovedregel diskuteres med tillitsvalgte i bedriften. NITO er derfor positivt innstilt til myndighetenes forslag om endringer i regelverket for inn- og utleie.

2.1 Godkjennings- og kontrollordning for bemanningsforetak

NITO stiller seg positiv til innføringen av en godkjennings- og kontrollordning for bemanningsforetak. Videre ser NITO nødvendigheten av at en slik ordning baserer seg på allerede eksisterende registreringsplikter gjennom registrering i foretaksregisteret. NITO er av den oppfatning at skal en slik ordning fungere etter sin hensikt, bør ordningen omfatte et bredest mulig sett av vilkår og plikter for å drive godkjent utleieaktivitet i Norge. Dette er viktig for å sikre seriøsitet i bemanningsbransjen. NITO støtter derfor både

forslaget om registreringsplikt, krav knyttet til godkjenning for å drive inn- og utleieaktivitet, og en rapporteringsplikt om denne utleieaktiviteten i Norge. NITO er av den oppfatning at en slik godkjenningsordning bør omfatte både rene utleiebedrifter i tillegg til produksjonsbedrifter.

NITO vil fremheve fire forhold som må inngå i en godkjenning. Bedriftene som skal drive utleie må:

- være registrert i foretaks- og bedriftsregistret i Brønnøysund
- dokumentere at de ikke har utestående lønn- og andre økonomiske forpliktelser overfor sine ansatte
- dokumentere at de ikke har økonomiske heftelser som skyldig skatt, trygd etc.
- dokumentere om det ikke er knyttet andre heftelser ved firmaet (konkurs, gjeldsforhandlinger etc.).

Utover disse kravene mener NITO at en godkjenningsordning må kreve så mange opplysninger om bedriftene så mulig for at de kan sies å drive seriøst. En slik ordning må underlegges en nærmere vurdering.

2.2 Vilkår for innleie av arbeidskraft etter arbeidsmiljøloven (AML)

NITO ser positivt på at vilkårene for innleie av arbeidskraft etter arbeidsmiljøloven endres i retning av å gjøre det vanskeligere å omgå reglene i AML for innleie av arbeidskraft fra produksjonsbedrifter. Videre mener NITO det er viktig at de tillitsvalgte rolle styrkes. NITO mener at plikten om å inngå avtale etter § 14-13 andre ledd bør inntre ved innleie av arbeidskraft som overstiger 5 prosent av den aktuelle yrkesgruppe og som har over 6 måneders varighet, eller ved innleie av arbeidskraft som har varighet utover et år. Det siste forholdet vil være uavhengig av antall arbeidstakere som blir leid inn. Dette betyr en betydelig utvidelse av dagens rettstilstand.

NITO mener videre at det er viktig at arbeidsgiver pålegges en plikt til å dokumentere at utleie skjer innenfor de samme fagområder som utgjør utleierens hovedaktivitet, og at utleieaktiviteten ikke omfatter mer enn 50 prosent av de fast ansatte hos utleier (jmf. vilkårene i § 14-13 første ledd andre punkt). Dette dokumentasjonskravet kan løses ved at produksjonsbedrifter som driver utleie, også må underlegges forslaget om en egen godkjennings- og kontrollordning for utleieaktivitet. Dokumentasjonen bør da inngå i selve rapporteringsplikten til utleier. Hvordan dette konkret kan utformes, og om produksjonsselskaper skal unntas en del plikter knyttet til en ny godkjennings- og kontrollordning, bør underlegges nærmere utredning.

3. Forslag til endringer i allmenngjøringsloven

Allmenngjøring har så langt ikke omfattet NITOs medlemmer, men er av prinsipiell betydning for reguleringen av lønn (og andre arbeidsvilkår) i det norske arbeidsmarkedet, spesielt i lys av økt arbeidsmigrasjon mellom de nye og gamle landene i EU/EØS. NITO mener derfor at det er viktig å gjøre allmenngjøringsinstituttet så effektivt så mulig for dette formålet.

3.1 Utvidet oppdragsgiveransvar etter allmenngjøringsloven

NITO er positivt innstilt til myndighetenes forslag om et utvidet arbeidsgiveransvar etter allmenngjøringsloven. NITO mener imidlertid at ansvaret bør gjøres mer generelt, og at en forskrift ikke skal begrenses til bare bygg- og anleggsbransjen. Man ser også i økende grad et større innslag av arbeidsinnvandrere i andre deler av norsk økonomi, blant annet i den tradisjonelle industrien.

Oppdragsgiver bør ikke bare ha en plikt til å påse at kontraktsvilkår følges opp av underleverandører, men også pålegges å sanksjonere eventuelle brudd ved kontraktsvilkårene. Videre er det viktig at Arbeidstilsynet og Petroleumstilsynet får utvidet tilsynskompetanse til også å gjelde kontroll på dette området, og at tilsynene blir tilført de nødvendige ressurser for å følge opp den utvidede tilsynskompetansen. NITO mener videre at brudd fra oppdragsgiver må kunne sanksjoneres gjennom tilsynenes ordinære sanksjonsmidler. NITO mener at virkningene av de nye endringene bør evalueres etter en tid, og hvis det viser seg at regelendringen har hatt liten effekt bør man vurdere å innføre regler om solidaransvar.

3.2 Kontroll med allmenngjøringsvedtak – innsynsrett for tillitsvalgte

NITO støtter forslaget om å gi tillitsvalgte innsynsrett i lønns- og arbeidsvilkår. Dette vil være en styrke for det kontrollansvaret tillitsvalgte har på bedriftsnivå, og avhjelpe tilsynenes tilsynsoppgaver. Samtidig er NITO av den oppfatning av at det bør innføres et generelt innsyn for tillitsvalgte som ikke er knyttet til et allmenngjøringsvedtak. Dette vil gjøre allmenngjøringsinstituttet mer effektivt i den forstand at det blir enklere for partene å oppfylle lovens dokumentasjonskrav i forhold til å påvise sosial dumping dersom de ønsker å begjære allmenngjøring. Videre bør innsynsretten ikke være begrenset til lokale tillitsvalgte, men også gjelde de sentrale organisasjonene. På den ene side vil dette gjøre det enklere å kontrollere aktivitet innenfor bedrifter uten tariffavtale, eller i gråsoner hvor flere tariffavtaler fungerer samtidig, og i tillegg vil det bidra til å styrke et av de viktigste virkemidlene for å disiplinere useriøse arbeidsgivere, arbeidstakerorganisasjonenes boikottadgang i allmenngjøringsloven. For at partene skal ha reell mulighet til å benytte boikottadgangen som virkemiddel må de også settes i stand til å dokumentere brudd som vil gi grunnlag for å iverksette boikott, da iverksettelse av et slik kampmiddel på feil grunnlag kan ha store erstatningsmessige konsekvenser for fagforeningene. Tilsynene har ved tidligere høringer selv bedt om en slik utvidet innsynsrett. Utover disse forhold mener NITO det er viktig at innsynsretten vurderes i lys av andre deler av norsk lov (personvernlovgivningen), og at den underlegges en streng taushetsplikt.

Med vennlig hilsen

NITO

Marit Stykket
President

Håvard Lismoen
Utreder